

Környezettudatos menedzsmentkialakítás a döntési kompetenciák fejlődésével összhangban Önkormányzati ügyfelek részére

ÖSSZEFOGLALÓ DOKUMENTUM

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. ½ emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A környezettudatos szervezetirányítást gyakran azonosítják az ISO 14001 vagy EMAS dokumentumok által leírt környezetközpontú rendszerekkel (továbbiakban KIR). Fontos tehát tisztázni a kategóriákat és a köztük fennálló rész-egész viszonyt. A környezettudatos irányítás egy elvi síkja e témának, amelynek gyakorlati eszközei a KIR, illetve a környezetbarát technológiák.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. /5. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- A KIR a tanúsítás alapja, de önmagában nem egyenlő a környezetközpontú szervezetirányítással.
- Az eredmény attól függ, hogy a szervezet működő, valódi rendszert törekszik építeni, vagy csupán a „papír” érdeklí és megelégszik a tanúsítás elérésével.
- Épp ezért fontos, hogy ezek az elvek mélyen beágyazódjanak a döntési rendszerbe.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- A környezettudatos irányítást gyakran összekeverik az irányítási rendszerrel. A KIR azonban csak a rendszert jelenti, mely megkönnyíti a környezettudatos irányítás működését.
- A KIR csupán egy váz, erre kell, hogy a konkrét intézkedések (például a technológia átalakítása) ráépüljenek.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Azt hiszik a szervezetek, hogy az ISO 14001 vagy más hasonló tanúsítvány megszerzése önmagában elég a környezeti problémák megoldásához – pedig ez nagyon messze áll az igazságtól. Ha nem építik a kijelölt elvekre a menedzsmentrendszerüket, a tanúsítvány csak holt papír marad és nem egy élő rendszer tanújele.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Fontos, hogy a hivatal felhatalmazott vezetői valódi elkötelezettséget tanúsítsanak a rendszerkialakítás irányában. Ha ez nincs így, akkor a KIR a legjobb esetben is csak papíron fog létezni. Pont ezért annak a személynek, aki e tervezet kialakítását javasolta, meg kell győznie a teljes hivatali vezérkart és az önkormányzati döntéshozatalra jogosultakat a program érdemességéről.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Egy ilyen átállás és rendszerszervezés legcélszerűbb, ha projektrendszerben fut – tehát meghatározott személyek meghatározott ideig, meghatározott célok érdekében végzik. Kezdetkor tehát meg kell határozni ezeket és a projekt vezetőjét, aki rendszeresen tájékoztatja a hivatalvezetést és az önkormányzatot.

Ideális esetben a projektforma nem idegen a hivataltól, ha más nem, az EU-pályázatok nyomán már biztosan ismert.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A KIR bevezetése igen sokrétű szakmai ismereteket igényel, így a team összeállításakor valószínűleg több osztályról is érkeznek tagok:

A környezeti hatások elemzése és tervezése szakmérnöki feladat, a rendszer strukturális kiépítése talán a közgazdászokhoz áll közel, de a hatályos jogi körülményekre is figyelemmel kell lenni – ez a jogi osztály feladata. Ha van minőségügyi munkatárs, ő a dokumentációból vállalhat részt.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A rendszeralkotó szakembereknek bírniuk kell a szükséges felhatalmazásokkal – hogy a szakmai hozzáértés egyeduralma alakíthassa jó irányba az egész fejlesztést.

A KIR nem független egység, fontos, hogy illeszkedjék például a pénzügyi nyilvántartáshoz, a minőségbiztosítási vagy informatikai rendszerhez, ne történhessen ütközés, ellentmondás a már meglévő struktúrákkal.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A környezeti politika önkéntes irányvonal (bár egyre több a kötelezettség, akár az EU-pályázatok mentén is), ám ha valamit elvállaltak és megterveztek, az attól a pillanattól számon kérhető.

Ebből az okból kifolyólag szükséges, hogy a terv elindulása előtt biztosnak kell lenni abban: a vezetőség és a szakmai munkatársak mind konszenzusosan egyetértenek a rendszer bevezetésével, fenntartásával.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- Az előzetes felmérés célja emellett, hogy megállapítsa a szervezeti működés környezetre gyakorolt hatásait. Ezeket számszerűsíteni is lehet, anyag- és energiamérlegekkel, vagy egy átfogóbb, úgynevezett öko-mérleggel is akár.
- Környezeti elemenként kell vizsgálni a bemenő és kimenő hatásokat, ehhez ad segédletet az EMAS rendelet 1/C része.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Ez az input-output mérleg statikus és dinamikus részből áll:

- A statikus rész a rendszer határain belül maradó hatásokat foglalja magában, ilyenek az épületek, a berendezések, de idetartozik a járműpark is.
- A dinamikus részben kapnak az olyan anyagi és energetikai mennyiségek, melyek átlépik az egész működési rendszer határát.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- Figyelembe kell venni minden környezetvédelmi jogszabályt, a tanúsítás elvei mellett ezeknek is meg kell felelni. Figyelni kell, hogy adott szervezetre mi vonatkozik és mi nem.
- A jogász munkatárs feladata, hogy a vonatkozó jogszabályokat mindig elérhető módon és minden érintett számára érthetően prezentálja a megvalósítás során.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- A szervezet környezetvédelmi stratégiájához kapcsolódó program tartalmazza a konkrét lépéseket. Itt kapcsolódik tartalom a vázhoz. E lépések:
- számszerűsített részcélok határidőkkel
- ezek elérését szolgáló tevékenységek
- a végrehajtó személyek
- rendelkezésre álló erőforrások

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- A környezetvédelmi megbízott és a környezetvédelmi vezető nem ugyanazt jelenti, ezt érdemes transzparensen vizsgálni. A környezetvédelmi megbízott alkalmazása törvényi előírás, a környezetvédelmi vezető viszont inkább a szervezet saját maga számára a KIR-ben meghatározott feladatait koordinálja. Fontos a döntési és döntésképeség harmóniája. Ha ezek nem egy személynél vannak a projekt kapcsán, akkor fontos, hogy köztük az értő kommunikáció.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- Az öko-kontrolling transzparenciát ad a környezeti kérdések folyamatos tervezéséhez és ellenőrzéséhez az irányítás minden szintjén. Tulajdonképp öko-folyamaturalásról van szó.
- Még az iparban is csak gyerekcipőben jár hazánkban ez a kezdeményezés - pedig a versenyszféra mindig a közszolgálat előtt haladt.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. /5. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Az öko-mérleg már összetettebb, teljes áttekintést ad a szervezet ökológiai gyengeségeiről.

A következő részekből áll:

- működési kimutatás
- termékvonal kimutatás
- eljárási kimutatás
- telephely kimutatás

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Működési kimutatás: minden a rendszerbe bevitt anyag, legyen nyersanyag vagy segédanyag.

A szennyezési tényezők is ide tartoznak, de az energiaveszteségek különféle formái is.

A működési nyersanyagok (pl. irodaszerek) mellett a településen az önkormányzati működés nyomán létrejövő materiális vívmányok és járulékos hatásaik is ide tartoznak.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Termékvonal kimutatás, vagy életciklus elemzés

Ez a használati tárgyakat vagy a létrehozott vívmányokat élethosszuk végéig vizsgálja az előállítás, a beszállítás és a használat alatt, valamint a fogyasztást követő szakaszokban (hulladék ártalmatlanítás). Ez más néven 'bölcsőtől a sírig' vagy 'bölcsőtől a bölcsőig' vizsgálat.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Eljárási kimutatás vagy input-output elemzés: A hivatali működés során felhasznált anyagi és energetikai forrásokat szemlélik, lebontva folyamatok szintjére. Bár ez a versenyszférában (és a termelésben) fontosabb terület, de a közszolgálati szektor is értheti magára, az egyezőség árával kapcsolatban – mérheti ugyanis általa a saját hatékonyságát.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A telephely kimutatás a hivatal és az intézmények területén végzett tevékenységek és az itt megjelenő tényezők figyeli a környezetvédelem nézőpontjából lényegeseket. Kitér a területhasználatra, az épületek gazdaságosságára, a leltárra, az infrastruktúrára valamint az adminisztratív osztályokra.

Bár egy gyárhoz képest kevés, azért egy kórháznak vagy iskolának is van károsanyag-kibocsájtása.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A folyamat biztos uralása úgy lehetséges, hogy az imént említett eszközökkel a tervezés során meghatározzák a mérőszámokat.

Fontos, hogy a döntésképes vezetők a felhatalmazásuk egy részét delegálják a szakértő projektvezetőre, ez által történhetnek meg a konkrét operatív lépések, és a tervezet is több lesz egyszerű elvnl.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/1 emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu